

Előfizetési árak:
 Évesi ár 8 kor., félévesi 4 kor.,
 negyedévesi 2 koronák.
 Egyes szám ára 16 Hllar.
 Hirdetési árak másoknál árak szerint.
 A lap megjelentik minden péntek
 törtétkön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák u. 8.
 Hozzá a lap szellemi részét illető
 közlemények külföldiek.
 Kéziratok vissza nem adjának.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hozzá a lap anyagi részét illető közle-
 mények az előfizetőknek külföldiek.
 Kiadóhivataladonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMÉGYE SZABADELVŐ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

A háziipar

Hieronymi programjában.

IV.

Ujpesten — háziipar?
 Kár erről beszélni is!
 Nem kár!

Ha Ujpesten háziipar volna, nem sirnának az asszonyok, nem éheznenek a gyermekek, nem járna rongyokban a család akkor, amikor a gyárak munkahiány következtében s rendszeren a tél beálltával — a munkásokat százával elbocsátják.

Igaz, hogy az újpesti munkások feleségeinek, leányainak legnagyobb része jobban szereti a szomszéd küszöbökön való álldogálást, a reggeltől estig tartó trécelést, mint a munkát; igaz, hogy az újpesti gyerekek nagy része jobban szereti a naplopást, a csavargást, a labdarugást, mint az inaskodást és a hasznos foglalkozást; de a nyomor talán mégis csak felnyitja idővel a munkáscsaládok szeméit s a munkásférfiak egyike-másika talán be fogja idővel látni, hogy mégis csak jobb volna valami házi ipart folytatni, mint iparos létére napszámba járni: ezen oknál fogva ismertetésünk Hieronymi kereskedelemügyi miniszter programjának azon részére is kiterjeszkedik, amely a házi iparral foglalkozik.

A háziipar válfajai közül első sorban a népies dekoratív, eredeti, nagyobbára műbesszel bíró motívumokat fel-

dolgozó háziipari ágaknak fejlesztése a megkezdett irányban folytatandó, nevezetesen egyes középpontok útján mindinkább tökéletesítendő a munka technikai része és megfelelő forgó tőke rendelkezésre bocsátásával biztosítandó a munka állandósága és szervezendő az értékesítés. (Ilyenek a tót himzések, a kalotaszegi, a csángó és székely varrottasok, szőnyeg és csipke.)

A házi iparágak második csoportjába azok a tömeggyártásra berendezett háziiparok tartoznak, melyek inkább egyéni jellegűek és már közel állnak a kézműiparhoz. Ezek közé tartozik különösen az *agyag-háziipar, a kosárfonás és a faedénykészítés.*

Ezek közül az agyag (fazekas) és kosárfonó-háziipar nagyobb jelentőségű bír.

Első sorban oda kell törekedni, hogy a fazekasiparnak az a része fejlesztesék megfelelően, mely főző- és általában használati edények, fazekas-tömegáruk készítésére van hivatva.

A *fazekas-háziipar* másik ága a dekoratív czélokra szolgáló tárgyak készítése. Ennek fejlesztéséhez első sorban az szükséges, hogy egyes vidéki típusok alakuljanak ki, melyek egymással nem versenyeznek, hanem egymást kiegészítik. A fazekas-háziipar számára oly *központi szervezetet* tervez az emlékirat, mely ellátja az egyes háziipari vidékeket eredeti mintákkal, nem rajzban, hanem természetben; gondoskodik a

háziiparosok technikai képzéséről és bizonyos határok között egységesen irányítja ezen háziiparág technikai, illetőleg abban a részben, a hol erre szükség van, annak művészi részét is.

A központi agyagipari műhelyvel egyesítendőnek tartja az emlékirat a *gipszöntőműhelyt* is, melynek feladata lenne a házi-iparosokat és az iskolákat a szükséges gipszformákkal és mintákkal ellátni.

A *kosárfonó* háziiparosok anyaggal látandók el, rendelésre kell dolgozniok, meghatározott munkakeresményvel.

Ezek itt azért fontosak, mert piac-képes cikkek egyöntetűen előkészített anyagot és egyenlő kikészítést kívánnak.

Ennek kiányait mutatja az, hogy *eddig tekintélyes behozatalra voltunk utalva kosárfonó árukban, a mikor tetemes kivüelünk is lehetne.*

A *házipar harmadik válfaja* a szorosabb értelemben vett tömegtermelési háziipar, melyhez tartozik különösen a *szövő-, kötő-, gyermekjátékkészítő- és némely faipar.*

Ezek a házi iparágak kizárólag vállalati alapon fejleszthetők és csak ily alakban támogathatók, oly szervezettel, hogy a vállalat látja el a háziiparosokat anyaggal, beváltja tőlük a kész munkát, melyért előre meghatározott munkabért fizet azoknak.

A vállalkozó támogatásán kívül indokolt lehet még a háziipar ezen ágazatainál maguknak a háziiparosoknak

TARCZA.

Az öreg honvéd utolsó órája

— Elbeszélés, —

Irta: Frankovics György.
 (Folytatás.)

Pornóy báró egy ideig ellenkezett ugyan, de azután engedett leánya és felesége kérésének, s néhány nap múlva a következő kérdéssel lépett be Olga, a Lili szobájába.

— Lili kisasszony, jól érzi magát nálunk?

— Én edes Istenem, hogy ne érezném magamat jól! válaszolta Lili. Hiszen ennyi szeretetben egy árva sem részesült a világon, mint e palotában én. S nem tagadom, bánatos szívvel gondolok arra, hogy nem sokára el kell innen távoznom.

— Hát nem akar inkább itt maradni?

— Itt maradni? Hiszen csak nem fognak egy idegen teremést örökké a házuknál tartani!

— De igen! Legyen a nővérem, maradjon velem s én szívesen megosztok Onnel mindent, amim van.

Lili, a szegény, elhagyatott leányka kételkedve tekintett a gazdag örökösre; Olga azonban közelebb lépett hozzá, jobbkezevel hátra simította hófehér arcából a fekete hajfürtöket s még egyszer gyöngöden kérdezé:

— Edes Lili, akarsz nővérem lenni?

— Nővére, mivel érdemeltem én ezt meg?

— Azzal, hogy oly jó, szép, kedves és hálás vagy és én szeretlek, mindnyájan szeretünk s nem akarok téled megválni.

Igy lett a gazdag báró kisasszony és az utazáról felszedett árva leány testvérré. Lili feladata ezután abból állott, hogy Pornóy bárónőnek, aki idegbántalmakban szenvedett s gyakran hetekig a szobát őrizte, felolvasott, leveleket írt, s száz más apróbb dolgot végezte, még pedig mindig örömmel és lelkiismeretesen. Alkalmazkodó természetnek és gyors felfogásának a segítségével, rövid idő alatt annyi ismeretet gyűjtött, s annyira csiszolódott, hogy az egész környezetét bámulatba ejtette. A jószívű, de szélsőséges s szenvedő napjaiban kiállhatatlan bárónő kitérőseit a legnagyobb nyugalommal s az elkedvetlenésnek minden jele nélkül elviselte úgy, hogy nélkülözhetlenné vált a bárónőre nézve.

Lili mindig esendes és vidám volt, megelégedettnek és boldognak látszott lenni s e jó tulajdonságai kihatottak a családra is, mely kebelébe fogadta.

— És Fábry László? El volt feledve? Lili miután a gondoktól megmenekült s jóltevőinek házában biztos rővebe jutott, elhidegült volna a nemes ifju iránt?

Nem, nem feledte el, nem szűnt meg őt szeretni. Miután felgyógyult — mindig, amikor csak tehette elment a Nagy Kristóf szobrához, ahol azelőtt virágcsokrokat, szagos vizet, narancsot, majd kokárdát árult, ahol megismerkedett Fábryval s megszerette őt.

Fábry azonban nem jött többé a Nagy Kristófhöz. Mindenhová elment, ahol nyomára vélt akadni, senki se tudta hová tűnt s mi lett belőle. Az özvegy édesanyja is elköltözött a fővárosból, valahová a vidékre, de hogy hová — senki se tudta megmondani.

Elveszett reá nézve örökre!

Lassan-lassan elhagyta a remény is, a változhatatlanba bele nyugodott a szív is, de mást szeretni nem akart soha.

Igy mult el egy év s még a család büszke fia Ernő báró is, a ki a leghevesebben tiltakozott eléinte a szegény leány örökbe fogadása ellen, kénytelen volt elismerni, hogy Liliből a kokárda árvaléányból valósággal előkelő uri hölgy lett s hogy a Pornóy-ház nélküle már el sem képzelhető, legalább — amint mondani szokta — „a mama, ha Lili kisasszony nincs közelében, teljesen élvezhetetlen”.

Csakhamar azonban nemesak a mamát, hanem az életet is élvezhetetlennek találta Ernő báró, ha Lili nemes arcát nem láthatta.

Barátjai, kik házuknál megfordultak, egytől egyig rajongtak a szép, a bájos Liliért, aki szerintök hercegnő lehetett volna.

Nem esoda tehát ha Ernő szívébe is egy olyan érzelem lopódzott be Lili iránt, amelyet nem bírt sokáig rejtgetni.

— Lili kisasszony — szólla egy napon Ernő a budai várhegy oldalán elterülő kertnek az egyik lugasában — mielőtt a kerttérre távozom, s a vörössipkások egyik századának a vezényletét átveszem, nagyon szeretnék önnek valamit mondani.

— Sejttem — válaszolta Lili — ismét adósságai vannak a főhadnagy urnak s a mamát elő kell készítenem a fizetésre...

— Nem, nem, ez egyszer nem pénzről, hanem jövőmről s az egész életéről van szó!

— Ne ijesztgessen! Ettől a komoly arctól igazán félek!

— Ne féljen, ne ijedjen meg s ne haragudjék reám, — mondá szokatlanul ellá-

támogatása megfelelő munkaeszközök adományozásával, a mivel termelőképességük is nagyobbodik.

Az így szervezett háziipar azokban az ágazatokban, melyek központi termelésre alkalmasak, idővel gyáriparra is átalakul, mint például egyik felvidéki kötő-háziiparvállalatból néhány év után igen figyelemre méltó, 400 munkásra berendezett kötőgyár lett.

Külön elbánást igényel az ezen csoportbeli háziipari ágak közül a *gyermekjátékkészítés*, melynek több ága üzhető sikerrel háziiparilag: a *fából, fémből és papíryanagból való tárgyak készítése*.

E cikk azért bir jelentőséggel, mert nagy az ország fogyasztása, csupán háziiparilag készíthető (papíryanag, fa és fém) gyermekjáték az utolsó évben kereken 2,560.000 koronáért hozatott be.

A háziipar negyedik válfaját azok az ipari munkák képezik, melyekkel nagyobbára a szegényebb sorsú városi lakosság foglalkozik: *himzés, varrás, ruhakészítés, horgolás, részben kölés és megannyi más tömegmunkák*, melyeknél nálunk az a különös helyzet, hogy nagykereskedőink ezeket nagy mennyiségben hozzák forgalomba, de tulnyomó részükben nem szerzik be készen, tehát ipari termelőtől, vagy vállalkozótól, hanem maguk saját számlájukra készíttetik azokat idegenben.

Ezek tekintetében — mint az iparfejlesztés körül általában — felette fontos feladat vár a hazai nagykereskedőkre, a kiket az iparfejlesztési akcióba be kell vonni.

A kereskedelem ez irányu szerepét, illetőleg jelentőségét jellemzi az az eset hogy egy budapesti előkelő nagykereskedő cég három évvel ezelőtt kezdvén behatódobban foglalkozni magyar házi-

és kézműipari cikkek terjesztésével, az első évben alig 200.000 korona, a másodikban már több mint 300.000, a harmadikban pedig már 500.000 koronát meghaladó forgalmat ért el. Ezt a kereskedői tevékenységet általánosítva, a hazai kereskedelem hatalmas tényezőjévé válhatnék a hazai iparnak, miútfogva lehetőleg bevonandó lézen a háziipar és általában az ipar fejlesztésébe.

Ahhoz, hogy a háziiparnak, mint keresetágnak számbavehető kihatása legyen a szegényebb néposztály keresetviszonyainak javítására, tényleg nagy forgalmat kell annak biztosítani. Ezzelfogva a háziipar készítményeinek jobb és nagyobb mérvű értékesítésére külön kereskedelmi szervezetről kellene gondoskodni, mely utazókat alkalmazza, a kik felkeresnék a kereskedőket, szóval a háziipar értékesítését kereskedelmi alapra kell fektetni.

H I R E K.

— **Pályázat a gróf Károlyi féle ösztöndíjra.** Az újpesti ipartestület előjárósága felhívja mindazon újpesti születésű 14—18 év közötti szegénysorsú iparosifjakat (tanoncok, segédek), illetve azok szüleit, kik az ösztöndíjat elnyerni óhajtják, hogy keresztlevelel, ipariskolai bizonyítvánnyal, tanulólévlelel, ugyerkölesi viseletükre, mint iparszakmájukban való előmenetelükre vonatkozó okmányokkal felszerelt kérvényüket 1904. évi augusztus hó 1-ig az ipartestület hivatalába nyujtsák be.

— **Nyári dalestély.** Az „Ujpesti Dalkör” f. é. augusztus hó 6-án a Horváth-féle vendéglő kerthelyiségében táncszal egybekötött nyári dalestélyt rendez. Az énekkart Stark Henrik budapesti zenetanár vezeti. Az estélyen a Molinár-czred zenekara játszik. Belépődíj: Személyjegy 1 kor. Családjegy 2 kor. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek a kör működő tagjainál, Uhl Károly és Herczog József vendéglőjében, ifj. Benkovits Imre és Müller Amália tőzsdéjében és este a pénztárnál kaphatók.

— **Az újpesti ipartestület előjárósága** f. hó 14-én tartotta rendes havi ülését, melyen Pohl Károly titkár a június havi forgalmat a következőkben terjesztette elő: Munkaviszony: 1194 esetben fordult elő, ebből iparos-segéd 736, iparos-segéd munkába lépett 338, abból kilépett 398, munkakönyv kiadott 147, ideiglenes igazolvány 19, tanonc szerződött 18, felszabadult 21, havi iktató-szám 314, panasz beadott 32, ebből hivatalból elintéztetett 14, iparkihágásért feljelentetett 5.

— **„A Budapesti Ujságírók Egyesülete”** segélyalapja javára egy Almanacht ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékletek lesznek a műben. Az Almanach igazán szemet és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku díszmű lesz. Ara 5 forint. — Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők, Budapest, VII., Károly-körút 9.

— **Kizáratás.** Az újpesti „Függetlenségi Kör” f. é. június hó 13-án tartott választmányi ülésén tárgyalta több tagnak azt az indítványát, hogy Kanovics Géza párttag, a ki úgy a párt, mint a tagokkal szemben inkorrekt magavisíletet tanúsított, zárassék ki. A választmány dícséretére legyen mondva, az indítvány egyhangulag elfogadtatott s Kanovics Géza a tagok sorából töröltetett. Reméljük a purifikációnak ez csak a kezdeté s az a kör, a mely 20 éves fennállását készül megünnepelni: az ünnep előtt minden salakot kidob a kebeléből.

— **Erzsi néni** most a nők legkedvesebb tanácsadója a friss gyümölcsöt és zöld főzelékféléket most kezdik berakni télire mikor a cseresznye érik és a bab gyenge, végződik pedig a berakás késő ősszel, a duránzi barack és a téli ugorka eltevésével. A kik jó befőtött és téli zöld főzeléket akarnak úgy eltenni, hogy ne romolják, azok mind a már IV. kiadásban megjelent „Erzsi néni, Hogy

kell befőzni?” című könyv tanácsa után indulnak, a melynek ára díszkötésben 2 K. és megrendelhető Lévai Mór kiadóhivatalában Ungvárt utánvétellel. A kik ez összeget utalványon előre beküldik, bérmentve kapják meg. Sok utánzása van már Erzsi néni befőttes könyvének, de az eredetinek nyomába sem léphet egyik sem. Csak Erzsi néni könyvét tessék kérni és mást ne fogadjon el.

— **Vigyazzunk az ebekre.** A most uralkodó nagy hőségben az ebek sokkal nagyobb mértékben ki vannak a veszettség betegségenek téve, mint más nyáron. Miután e felette veszedelmes betegségben szenvedő ebek nemesak az állatok, hanem az emberek testi épségét is nagyon veszélyeztetik, figyelmeztetjük az ebtartókat, hogy kísérik figyelemmel az ebeiket s mihelyt legkisebb változást vesznek rajtuk észre, rögtön hívassák az állatorvost. Gondoskodjanak különösen arról, hogy ebeik kellő táplálékot s a nap minden szakában friss vizet kapjanak: a kóbor kutyáktól pedig tartsák őket távol.

— **Színielőadás — táncvizigalom.** Az „Ujpesti Magyar Műkedvelők Köre” f. é. július hó 30-án a Horváth-féle vendéglő kerthelyiségében saját könyvtára és részben az elaggott 48—49. honvédek felsegélyezésére színielőadással és világpostával egybekötött zártkörű nyári táncvizigalmat rendez. Ez alkalommal Andreánszky Jenő „Katonásan” című egy felvonásos vígjátéka kerül színpadra. Az előadás kezdete este 8 órakor. Belépői díj: Személyjegy 1 K. Családjegy 2 K. Tekintve a jótékony ezelt s különösen 48-as honvédek sanyaru állapotját: reméljük, hogy a rendezők fáradsága nem vész kárba s az Ujpesti Magyar Műkedvelők körének e táncvizigalma tömeges látogatottságnak fog örvendeni.

— **Ki kaphat munkakönyvet?** A kereskedelmi miniszternek 1904. június 20-án 42.821. sz. a. hozott elvi határozata szerint az 1884. XVII. t. czikk 101. §. d) pontja értelmében annak, a ki élete 15-ik évét betöltötte és igazolja, hogy valamely iparosnál mint segéd munkába felvétetik, tekintet nélkül az illető által üzött iparág minőségére, a munkakönyv, tanonc-bizonyítvány hiányában is feltétlenül kiadandó. Az ilyen segédnek képesítettsége az idézett törvény 6-ik §-a alapján 3 évi segédi gyakorlat kimutatása esetén elismerendő, s részére az esetleg kért iparigazolvány az utóbb idézett törvény §-a alapján kiadható.

— **Ki lehet tagja az ipartestületnek?** A kereskedelmi miniszter 36158—1904. sz. elvi döntése szerint az ipartörvény 124. §-a csak azt mondja ki, hogy az illető község területén képesítéshez kötött mesterséget üző iparosok az ipartestületnek feltétlenül tagjai gyanánt tekintetnek. E rendelkezés azonban nem zárja ki azt, hogy az ipartestület alapszabályaiba esetleg oly rendelkezést is fel vegyen, hogy az említett iparosok saját elhatározásuk alapján üzletük megszüntetése után is a testület kötelékében maradhatnak.

— **Ösztöndíjak a kereskedelmi akadémián.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a budapesti kereskedelmi akadémiánál megüresedett tandíjmentességi ösztöndíjakra, melyekre pályázhatnak a kamara kerületében született, avagy illetőséggel bíró olyan tanulók, a kik tanulmányukat a kereskedelmi akadémiában megkezdeni, vagy folytatni óhajtják. Hiteles okmányokkal felszerelt kérvények augusztus 20-áig a kereskedelmi és iparkamara irodájában nyujtandók be. Bővebb felvilágosítások ugy a kamara irodájában, mint a Kereskedelmi Akadémia igazgatóságánál nyerhetők.

— **Egy iparügyi hírhez fűződő gondolatok.** A napokban egyik ujságunk iparügyi rovatában a következő hír jelent meg:

„*Drágul a cipő.* A bécsi cipőgyárosok nemrég tartott ghülésükön elhatározták, hogy a nyers bőr aránytalan drágulása következtében s különösen a talpbőr árának emelkedése miatt, cipőgyártmányaik árát legalább tíz százalékkal fölemelik, mert a gyárosok nem képesek a cipőt az eddigi áron előállítani. A nyersbőr drágulását különösen az okozza, hogy ugy Ausztriában, mint Magyarországon esőkent a vágatások száma.”

Tehát az utóbbi időben kevesebb húst fogyaszt az ország népe, mint még csak rö-

gyulva s a leány kezét megragadva — Lili kisasszony . . . én önt szeretem!

Lili egész teste borzongott. Kiszabadította kezét Ernő kezéből s reszkető ajkokkal rebegte:

— Ó, miért üz ki ebből a házból?

— Lili, Lili, hát nem szeretsz?! Óh mond, mond hogy szeretsz . . . esenge Ernő s ismét magához igyekezett vonni a leányt.

— Nem, nem, eressen, bocsásson el, én nem szeretem, én nem szerethetem!

— Lili, a halálba kergetsz, ha nem leszel az enyém, mért nem szerethetsz? . . . mond.

— Én egy szegény árva, koldus leány vagyok! mondá Lili.

— Nem igaz! — válaszolá Ernő — királyné vagy, szívem királynéja!

— Az istenre kérem, kiméljen meg az ilyen szavaktól. Nem szeretem, nem szerethetem, a szívem már nem szabad!

Ernő báró, rögtön eleresztette a leányka kezét.

— Tehát elkéstem! — mondá csaknem haragos hangon.

Mást szeret?!

— Szerettem — és szeretni fogom amíg, élek!

Ernő göresösen kapaszkodott bele a lugas korlátjába s jó ideig méredten nézett a kert fái közé, majd mintha valami nehézálmából ébredt volna föl, végig simította jobb kezével a homlokát s a szeméit, azután halkan, de rettentő komolyan mondá:

— Mielőtt elválunk, ígérje meg, hogy egy boldogtalannak teljesíti az utolsó kérését. Maradjon édes anyám mellett, az ön segítségét nem nélkülözheti többé. Engem pedig feledjen el s bocsásson meg nekem.

Ezzel mohán megragadta s megcsókolta a kezét és elsietett. Lili nem mert utána nézni, érezte, hogy nagy sebet ejtett a fiatal báró tüzes szívére, de tudta, hogy helyesen cselekedett.

(Folyt. köv.)

viddel ezelt is. Ime a „dráguló hus” fenyegető réme az ő többé nem lokális, hanem az országra, sőt az egész monarchiára kiterjedő nagyságában. S mit jelent a dráguló hus?

Roszsabb élelmezést.

Mit jelent a nép silányabb táplálkozás?

A gümőkór előrelátható újabb térfoglalását.

S mit jelent ez a csapás?

Ujabb munkáskezek erőtlenségét a hosszán színylő által s újabb munkaerők lekötését az ápolás céljaira, újabb keresetösszeget s még az eddigénél is nagyobb lehetetlenségét annak, hogy a nép húst is ehessen.

Felülfizetés. Az újpesti ev. ref. egyház által 1904. június 11-én rendezett jótékonyezélu táncmulatság tiszta jövedelme 702 kor. 8 fill. volt, az egyháztanács hálás köszönetét fejezi ki úgy a rendező-bizottságnak szíves fáradozásáért, valamint a nagyérdemű közönségnek a pártfogásáért s a kegyes jótévedőknek adományaiért. Ez alkalommal a jótékonyezélu való tekintetből felülfizettek: Wolfner Tivadar 100 K, Wolfner József, Wolfner Gyula, Wolfner Feri, Egyedi Lajos, Juttegvár 20—20 K, Rákospalotai Wagner-féle intézet tanári kara 19 K, Wolfner Lajos, Sámuel Lázár, Mauthner testvérek, Mlady Antalné, Kárpáti József, Újpesti takarékpénztár, Újpesti Kereskedelmi bank, Hoffer Miksa, dr. Szabó Béla, dr. Elek Pál 10—10 K, dr. Lázár Béla 8 K, Tóth Juliska 7 K, Székely Lajos 6 K, Máté Ambrus, Cserba Ferenc, Újpestvidéki Takarékpénztár, Fuchs Antal és József 5—5 K, dr. Fagyas Gyula, dr. Hédervári Ernő, dr. Hédervári Lehel, dr. Hédervári Hugó, Reiter Lajosné, Hochbaum Jakab, Károly Armin, Goldstein Mór, Pétri Elek, dr. Wolfner Jakab 4—4 K, Lindt János, Veisz Adolf, dr. Prokesech Antal, Vikár István, Hangonyi Pál, Winteritz Gyula 3—3 K, Margitai Tihámér, Baumgarten Etelka, Mauriez Juliska, Veisz János, Nyers Istvánné, Tóth Kálmánné, Braezkó Imre, Németh Gyula ker., Kalmár Lajosné, Andrejka Margit, Medvezky György, Paulini Károly, id. Benkovits Imre 2—2 K, Boskovits Árpád, Vuskies Iona, Radoch József, Blum Samu, Hendl Teodora, Schwarz Jakab, Darkó Béla, Bolgár Jenő, Gallauner Emília, Márton Kálmán, Pohl nővérek, Gurányi Sárka, Papp Károly, Szabó János, Garay Ferenc, Kneppó János, Pál József, Kohn Sámuel, Halápi János, Petőcz Endre, Péterfy Ferenc, Vágó Miksa 1—1 korona.

Az újpesti ág. hitv. evangélikus egyház nyári táncmulatsága váraozáson felül, bátran mondhatjuk: fényesen sikerült f. hó 16-án a Horváth-féle kerthelyiségben, a melyet esimesan feldíszített és kivilágított a buzgó rendezőség, s amely kerthelyiség este tíz órakor már zsufolásig megtelt vendégekkel és tánckedvelő fiatalsággal. Újpesti előkelő családjai, kevés kivétellel, mind megjelentek a táncmulatságon s bebizonyították, hogy a július 2-ki botrányért nem a rendezőséget, hanem a parkvendéglő bérletét okozták s éppen ezért nem neheztelnek, ellenkezőleg jó barátjai maradtak az evangélikus egyháznak, amely e bizonyítékot hálás köszönettel vette. A hangulat az alkalommal is vidám s családi jellegű volt mindvégig, s az a 80 pár, mely az első francia négyest táncolta, még reggeli négy órakor is hévvel járta a esárdást. A nemtánczolóok pedig jókedvűen fogyasztották Horváth vendéglős jó italait és ételeit, akit jogosan megilletett úgy az ellátásért mint a kiszolgálásért a díeseret és az elismerés. A táncmulatságon jelen voltak:

Aszonyok: Andrassy Miklósné, özv. Arenstorff Richárdné, özv. Arky Mihályné, Baranovszky Jánosné, Beck Ferencné, id. Benkovits Imréné, Bittner Józsefné, Bonin Istvánné, Chlumsky Erzsébet, Dahmer Henrikné, Darula Sámuelné, Dubois Rezsőné, Emmerlieng Rezsőné, Engel Henrikné, özv. Feile Fülöpné, Földes Károlyné (hivatalnok neje), Földes Károlyné (igazgató neje), Geduly Lajosné, Grensó Sándorné, Gutkopf Györgyné, Hasza Józsefné, Hubay Gusztávné, Inczedy Gyuláné, Kael Lajosné, Keczkés Kálmánné, Keczkés Sándorné, Keczkés Viktorné, Klaudy Lipótné, Komjáthy Gyuláné, özv. Krizsán Józsefné, Lemberger

Ernőné, Lenkey Mártonné, dr. Lengyel Alajosné, Mady Lajosné, özv. Mártonffy Frigyesné, Molecz Károlyné, özv. Nagy Ignáczné, dr. Nagy Zoltánné, Neubrandt Jánosné, Németh Istvánné, özv. Oravecz Andrásné, özv. Papp Károlyné, Papp Szilágyi Lászlóné, özv. Pfuhl Lajosné, Ruzicska Ottóné, Ruppert Ferencné, Samal Józsefné, Sefesik Mátyásné, ifj. Schmidt Ferencné, Szabó Jenőné, Szalkay Sándorné, Szemző Mátyásné, Szirek Jánosné, Török Jánosné, Vikár Istvánné, Villányi Jenőné, Víz Antalné, Weichner Gézánné, özv. Wlassics Ferencné, Zettl Jánosné, Zichfreund Károlyné.

Leányok: Andrassy Gizella, Antal Gizella, Antal Juliska, Arady Ilonka, Arady Zsófia, Arenstorff Iona, Arenstorff Mariska, Baranovszky Janka, Baranovszky Margit, Batta Erzsike, Beeher Teréz, Beck Teréz, Blaskovics Juliska, Boday Irén, Boldogh Margit, Darula Mária, Engel Irma, Friedrich Iona, Friedrich Teréz, Grensó Mariska, Holzschuster Margit, Horváth Janka, Höberth Erzsike, Höberth Rózi, Hubay Gabriella, Kael Kornél, Kandiko Teresike, Keczkés Éta, Keczkés Margit, Klaudy Anna, Klaudy Iona, Klaudy Vilma, Kollár Matild, Kolozsvári Rózsika, Lemberger Ilonka, Lengyel Irén, Mady Vilma, Mártonffy Etelka, Moré Vilma, Németh Gizella, Németh Ida, Neubrandt Laura, Oravecz Anna, Papp Mariska, Pornói Ferike, Pornói Jolán, Prém Iona, Salamon Olga, Samal Irma, Samal Margit, Stark Sarolta, Szabó Babilla, Szalkay Ida, Török Anna, Villányi Irénke, Víz Ida, Víz Margit, Víz Vilma, Weichner Margit, Wirth Irma, Wirth Adél, Wlassics Mariska, Zichfreund Anna.

Nyári-ünnepély. Az „Újpesti Szervezett Munkások” 1904. évi augusztus hó 14-én (vasárnap) a budai részen közvetlen a vasúti-híd mellett lévő Barta József-féle vendéglő (Árpád-Pavillon) összes helyiségeiben a létesítendő újpesti Munkás Otthon alapjára dal-, szavalat-, nemzetközi világpósta-, díjtekézzel és tánczszal egybekötött nyári ünnepélyt rendeznek. Kezdeté délután 3 órakor. Vége hajnali 5 órakor. Belépti díj: Személyjegy 60 fillér. Családjegy 1 kor. A zenét Balog Józsa zenekara szolgáltatja. A vendégeket az Újpesti Munkásképző Egylet férfi és női vegyes dalkara — Erkel S. karnagy ur vezetésével — fogja szórakoztatni. A legtöbb levelezőlapot eladó hölgy, valamint a legtöbbet kapó is, egy értékes emléktárgyat kap. A díjtekézés nyereségei: I-ső díj: 1 drb 10 koronás arany. II-ik díj: 1 üveg pezsgő és 6 drb britanika szivar. III-ik díj: 1 üveg pezsgő. Jó és olesó ételekről és italokról gondoskodva lesz. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság augusztus 20-án tartatik meg.

Tüz. F. hó 19-én déli 12 és 1 óra között kigyuladt a Boeska-utczában Bednay Györgynek az asztalosműhelye s rövid egy négy óra alatt rommá égett az egész ház. A tűz rohamos pusztítását lényegesen előmozdította a hetek óta tartó nagy szárazság a víz teljes hiánya s a szél, mely a szikrákat ugyancsak kergette az Egyedi szeszgyár felé. Szerencsére részen állott a gyárnak minden embere s így a hatalmas elemnek meg kellett elégednie az egykor Váradí fényképész nevét viselő ház elpusztításával.

I R O D A L O M.

*Czivillista és politika ezim alatt érdekes röpirat hagyta el a sajtót. Szerzője Szemere Miklós, politikai életünk egyik legérdekesebb alakja, a ki hozzászoktatta a magyar közönséget ahhoz, hogy leplezethetű megmondja nézetét az ország dolgáról, nem törődve sem azzal, ha e nézetek a hatalmasoknál nem tetszenek, de viszont azzal sem, ha talán nem népszerűek. A civillistával foglalkozva kiindulási pontja az, hogy a magyar nemzet sohasem fukarkodott királyaival szemben és már Kossuth Lajos is az 1849-iki állami költségvetésben három millió pengőforintot irányzott elő a királyi udvartartás céljára, pedig ez akkor jóval nagyobb összeget képviselt, mint manapság Szemere ezt az egész kérdést másodrendű jelentőségűnek tartja. Szerinte — igen helyesen — nem a pénz és külső csillogás adnak fényt és erőt a dynasztiának, hanem

igenis a szilárd alapon nyugvó intézmények minők a nép otthonát védelmező homestead-törvények és a főrendiház újjászervezése szilárd nemzeti alapon. A nemzeti államról szólva úgy találja, hogy a meddő szóharc nem viszi ez eszmét előbbre egy lépéssel sem, holott nemzeti és erkölcsi erőink ezeltudatos fejlesztésével óhajásaink mind könnyen ölthetnének testet. E röpirat azzal az érdekes leleplezéssel szolgál, hogy miniszterelnökünk mindez ideig még nem ismerkedhetett meg a magyar trón leendő örökösével. A díszesen kiállított füzet tiszteletpéldányként küldetett meg az érdeklődőknek.

*A modern Magyarország. A XIX. század nagy politikai, gazdasági és szociális mozgalmainak hullámai a század első negyedében érik Magyarországot, 1825-iki országgyűlés a kiindulási pontja azoknak az eseményeknek, melyekből diadalmasan kelt ki a modern Magyarország. Lassan, de nagy szelleme termékenyítő hatása alatt biztosan halad az az érési procezzus, mely a nagy átalakulását megelőzte. — Micsoda utat kellett megtennie ennek az országnak, míg az 1825 előtti állapotokból a modern állam magaslatára emelkedett, felruházva annak minden attributumával! Micsoda termékenység kellett ahhoz nagy szellemekben, kezdeményező erőben! A magyarok istene megáldotta ezt az országot, egy évszázadon belül legnagyobb fiait ajándékozván neki.

Magyarország újajalakulása történelmünk legszebb lapjait tölti be. Ezt az átalakulást, visszapillantással az előzményekre, szereplő férfainak hű és biztos jellemzésével, művészi tollal a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 208—210. füzetében írta meg Marczali Henrik.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16.—korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői ut 18. sz. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

746. végreh. sz. 1904.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezzel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1904. évi V. 924 2. sz. kiküldő és a bpesti kir. keresk. és váltótörvcsék 41151. 1904. sz. elrendelő végzése folytán **Dr. Boros Mór** újpesti ügyvéd által képviselt **Weisz Miksa** felperes részére **Langfelder Jakab és neje** alperesek ellen 4000 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 2019 kor. 40 fillére becsült ingóságokra az újpesti kir. járásbírósnak V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Ujpesten, Váci-ut 56. szám alatt** leendő megtartása határidőül **1904. évi július hó 26. napján délután 2 órára** kitétik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötté irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1904. évi július hó 5. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

780. végreh. sz. 1904.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezen közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1904. évi V. 2087. sz. kiküldő és az újpesti kir. járásbírósnak fenti sz. elren-

delő végzése foytán **Dr. Kálmán Ödön** ügyvéd által képviselt **Ujpesti öns. egyesület m. sz. felperes részére Bröder Mór és Spitzer Lajos** alperesek ellen 200 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt s 653 kor. becsült ingóságokra az ujbpesti kir. bíróság V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendelgetvén annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Bröder Mór Ujpesten, Király-utca 54. sz. a.** folytatva **Spitzer Lajosnál Rózsa-utca 20. szám** alatt leendő megtartása határidőül **1904. évi július hó 26. napján délután 2 órára** kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fogják adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverzendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1904. évi július hó 8. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

Kiadó.

Arpád-ut 4. sz. házban

üzlethelyiségek lakással s még kisebb-nagyobb lakások azonnal is kiadók.

Ránduljunk ki Rákospalotára.

Van szerenésém Ujpest és Rákospalota n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy **Rákospalotán (fő-ut 62. sz. a., a gyógyszerház mellett) levő Kohn Sámuel-féle**

vendéglőmben

naponként jó és olcsón lehet étkezni, azonkívül minden **pénteken** frissen készült

halpaprikás és rántott hal

kapható.

Egyben ajánlom saját szüretelésű Rajnai Rizling, Szilványi Kövidinka és Ezerjó Kádorka fajboraimat.

Naponta frissen esapolt sör.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

A n. é. közönség szives látogatását és támogatását kéri

tisztelettel

Kohn Sámuel

4. vendéglős Rákospalotán.

Egy külön bejáratu szoba

külön előszobával, közel az István-térhez, egy vagy két ur részére

kiadó

2. Czim a kiadóhivatalban.

Kereskedelmet végzett jóházból való leány, gyorsírást teljesen bírja gépirásban jártas állást keres.

Czim a kiadóhivatalban.

Korányi J. Jenő

kárpitos és díszítő

Ujpest, István-utca 7. szám.

Alapított 1890.

A tavaszi idény beálltával ajánlom a nagyközönségnek jó hírnevű

kárpitos-műhelyemet,

hol esakis elsőrendű munkák készülnek szolid árak mellett.

Állandó raktár elsőrendű anyagból készült szőnyeg, ebédülő, divánok, ottománok, matracok a legújabb divatu több rendbeli salon-garnitúrák, valamint vaságyak stb. stb.

Gyermekkoesi különlegességek és vasgyermekágyak nagy raktára.

Kiváló jó munkáról biztosíthatom.

Tisztelettel

Korányi J. Jenő

Előkelő varró-intézet-megnyitás.

Ujpest és Rákospalota intelligens közönségének érdeklődését kívánom felhívni azon házipótló intézményre, melyet Ujpesten létesíteni szándékozom.

Czélja a jobb családok leányait és asszonyait

a női ruha-szabás és varrásban alaposan kiképezni.

Miután iskolám czélja az, hogy a növendékek a legegyszerűbb ruhától, a legelegánsabb utcza- és estélyi-öltözetek, sőt a korhű jelmezek elkészítésében tökéletes kiképzést nyerjenek, kizárólag esakis saját maguknak dolgoznak.

A tanfolyamra feltétlenül művelt uri családok hölgyei vétetnek fel.

Bővebb felvilágosítást nyújt saját lakásán.

Trozonyi Gézané 12-12.

Ujpesten, Deák-utca 59. szám Külön villa.

Fuchs Antal és József kö- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalják hírlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyesületbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.